

S F A T U L

organul oficios a C. N. R. din Maramurăș

Apare odată pe săptămână. — Abonamentul : pe an 18 cor., pe $\frac{1}{2}$ de an 9 cor., pe $\frac{1}{4}$ de an 5 cor.

Pădurile.

Ne vin vești triste, slabe, cari ne dau mult de gândit, că adecă sâtenii noștri fără cruțare, fără cugetare strică, prăpădesc pădurile.

Se tau, se nimicesc averile bisericilor, a școalelor, a satelor, a compose-soratelor, fără deosebire.

Ni-se spune, că țărenii noștri, de cari de altfel în toate privințele suntem mândri nu mai ascultă de cei mai cumpăniți, cei buni dintre ei, de oamenii cu mai multă pricepere ; ba, și aceasta ne doare și mai mult, luăm știre, că nu oamenii săraci, năcăjiți lipsiți fac stricăciune, ci cei cu dare de mână dau pildă rea, ei strică buna rânduială.

O spunem fără încunjur nu-i bine așa; o spunem deschis, verde că păcatul nu poate și nu va rămânea nepedepsit.

Iată ; bisericile noastre în celea mai multe sate sunt, cum n'ar fi iertat să fie ; școlile ne sunt mici întunecoase ; case sătenești nu avem ; averi de obște ca'n palmă.

Tot sprijinul, pe care s'ar pute a răzima binele de obște ne sunt puținele păduri, ce le avem.

Și, noi în loc să purtăm grije de ele, prăpădim în câteva luni tot, ce părinții noștri au agonisit în zeci de ani.

Facem ca nebunul, care ca să mă-

nânce mai cu plăcere poamele, taie pomul din rădicină.

Oricum, și oricât ne cugetăm, nu putem găsi cauza, pricina la aceea, că ne stricăm avutul cu nemiluita.

Pruncii noștri, din păcatul nostru, — să nu uităm — vor umbla cerșind locuri îndepărtate în viitoriul apropiat, — după lemne.

Binevoiască sâtenii, cari sunt păcătoși în aceasta privință, a întreba pe locuitorii satelor acelora, unde nu sunt lemne, că ce însămnă, să fie un sat fără de dânsle.

Pentru un par de gard, peste câțiva ani, va trebui să plătim bani grei.

Prin urmare cu toată dragostea ne rugăm, și-i sfătuim pe oamenii noștri, ca toți într'un cuget, cu o hotărîre să pună opreliște la prăpădul, ce se face.

Iar de altă parte, când ne spunem rugămintea, tot atunci dători suntem a vesti tuturor, ca să se știe, că cârmuirile ce le avem, nu vor întârzia a lua măsuri aspre pentru a opri, a pune stavilă pornirii păcătoase, de care ne plângem.

Să iee samă sâtenii noștri, că comandantul trupelor române dupăcum a vestit-o aceasta, e gata a face rânduială, și noi știm căo va face.

I-a fost milă până acum a pași aspru, dar și bunătatea are margini.

Pretul 40 fil.

Să nu uitate oamenii noștrii, că cârmuirea română din Sibiu, și ea ne a dat, și ne dă îndrumările celea mai hotărâte, cu privire la oprirea stricării pădurilor.

Nu amenințăm, dar judece fieștecine în inima sa, că oare pot să rămână cei păcătoși, fără pedeapsă.

Și ne va fi greu de tot, dacă vom vedea oameni cu lacrimi în ochi, cărora nu le vom putea ajuta.

În bucuria, ce ne-a ajuns, răsărind soarele dreptății pentru noi, — să nu ne spurcăm mâinile, cu fapte nevrednice, cari ne nimicesc cel mai mare avut ce-l avem, — pruncii și nepoții.

Dr. Titu Doros.

Din suferințele noastre.

(Umare.)

Apoi a venit vestitul proces din anul 1892, când floarea inteligenței române — în frunte cu preoțimea — din cauza că a cerut drepturi a fost aruncată în temnițe.

A venit și anul 1914, care ne-o adus resboiul mondial, în care noi am adus foarte multe jertfe am îndurat foarte multe suferințe, cari e de prisos a-le înșira pe amănunțit, căci cu toți le-am suferit. Știți, că n'am putut nici resufla românește, căci eram trădători de patrie și veneau domnii cu pene se ne iese la respundere; au venit internările unde ne prăpădiam de foame și necazuri, iar acasă ni-se prăpădia familia și averea; eram încontinuu valahi (români) puturoși; averile ni-le revirau cum le plăcea; băiații la școală nu ne erau bine văzuți; scolile românești ni-le au închis; ba în unile locuri ne-au scos și limba din biserică înființind o episcopie gr. cat. maghiară, la care au lipit multe parochii române din Ardeal și Sătmar; pământ n'a fost iertat se cumpărăm.

Toate acestea se întâmplau acasă, dar Doamne ce au făcut cu noi la fronturi! Feciorii noștri erau trimiși pe cele mai grele și periculoase locuri. Am pierdut mii și mii de feciori în vârsta cea mai frumoasă și Doamne câți au venit acasă schilă-

Scrisoare din Petrova.

4 Februar 1919 n.

Cetățanii vechei Petrodave după lungă așteptare ieri au avut norocirea să poată saluta și întâmpina după cuviință armata română reprezentată prin plutonul comandat de dl sublocotenent Vasile Antoniu. Lagărul așteptat în frunte cu frunțașii aproape întreaga comună fără deosebire de naționalitate. Dl Dr. Vasile Filipciuc prin câteva cuvinte salută frații eliberatori; răspunde dl sublocotenent Antoniu și ne asigură foarte mișcat, că ne unim cu România pe vecii vecilor. Vorbirea Dsale stoarce lacrimile bucuriei din ochii mulțimei. În frunte cu tricolorul să pune coloana în mișcare. La poarta triumfală vorbește părintele Darie Vlad și talmăcește foarte emoționat simțămintele comunei față de frații eliberatori și față de România — mamă. În numele plugarilor vorbește Vasile Palcuș iar în numele Ovreilor Gădale Kasirer și făgă-

viți! Am luptat în munții Tirolului, Sârbia, Galizia, Rusi'a, Turcia, ba ne-au dus și contra fraților noștri! Dumnezeu a fost însă cu noi și ne-o scăpat.

A voit Atotputernicul, că puterile centrale, cari au fost compuse și susținute prin forță și arme, să se prăbușească și să învingă dreptatea. Au venit zilele frumoase și înălțătoare pentru popoarele iubitoare de dreptate și libertate. A resărit soarele libertății pentru toate popoarele din fierțata Austro-Ungaria, între cari popoare ne ținem și noi românii, cari trăim cele mai frumoase și în-suflețitoare zile a istoriei poporului român. A venit timpul, când se unesc toate neamurile de-o limbă și obicei într-o țară. Între popoarele acestea ne ținem și noi românii. Trăim timpuri mari și cum zice proverbul, că timpurile mari nasc bărbați mari, cari știu se lucreze numai și numai în interesul poporului și numai pentru popor. Avem un șir de oameni mari, în fruntea cărora stă marele bărbat ardelean Iuliu Maniu, care e admirat și de inamicul nostru, ungurul.

Însă nu este Fraților îndestulitor se ne arătăm tari numai în suferințe, trebuie să ne arătăm tari și mari și atunci când e vorba, ca să ne croim noi însine soarta. Trebuie dară să ne unim pentru cauza aceasta cu toți dela opincă până la vâldică, se punem umăr la umăr și așa se luptăm pentru înfiriparea viitoriului nostru!

duește în numele comunității izraelite, că vor fi români și supuși loiali României — Mari.

Corul plutonului ne-a reamintit gloria zilelor dela Oituz și Mărești :

„Ceasul dreptății bate.

Să vărsăm păharul cu amar.

Noi vrem o libertate :

Și Carpații nu-i mai vrem hotar.“

Azi au pornit cu trenul de seară la Sighet petrecuți de întreagă comuna. Ne-au lăsat pe lângă cele mai frumoase amintiri — și părerea de rău, că prea de grabă au pornit.

Cu Dumnezeu înainte fraților, pe drumul de glorie al desrobirii neamului. Inima și dorințele noastre de bine vă petrec, iar de cere România, mergem și noi cu voi.

— Coresp. —

Ce va fi cu pământul ?

Cu întrebarea aceasta se ocupă toate mințile oamenilor de la cârmuire. De ea leagă toată lumea cele mai mari nădăjduiri. Și cu tot dreptul. Deslegarea nimerită a acestei mari întrebări va fi temeliala viitorului nostru, pe care

Insă în timpurile acestea frumoase nu e destul numai să ne bucurăm, trebuie se fim nițel și prevăzători trebuie se luăm în considerare, că trăim între neamuri streine, cari ne învidiază, ne urăsc și ne-ar nimici cu toate mijloacele. Se fim precauți că foștii domni la putere, ungurii și jidani! nu ne văd cu ochi buni, ei lucră cu toate mijloacele împotriva noastră. Ei nu se pot împăca cu gândul, că de aci înainte nu vor mai sta în spinarea altor neamuri și nu vor merge lucrurile după porunca și plăcerea lor, căci așa s'au învățat până acuma să se îngrașe din sudoarea altor neamuri.

Ei în față și prin foi ne promet totul, ne numesc de frați, ne promet școli românești, drepturi naționale, pământ, numai se rămânem cu ei. La spate însă lucră cu toate mijloacele împotriva noastră. Prin foile lor șoviniste jidano-maghiare ne fac barbari, hulesc armata română, regele Ferdinand I., regina română, Maria și casa domnitoare, lucră cu bani grei pentru lățirea bolșevismului și între noi, numai ca să scape țara lor de prăbușire și să ne vadă și pe viitor supuși lor.

— g. b. —

(Va urma.)

vom putea ridica zidul nebiruit. vecinic a bine-lui, a buneistării noastre.

E lucru firesc, că toate cărnele s'au pus pe lucru fac, planuri. Cârma noastră dela Sibiu încă e pe lucru și despre planurile-i ministrul pentru lucrarea pământului Dr. V. Bontescu redactorului gazetei „Patria“ i-a povestit următoarele :

— Întrebarea aceasta după dorința bunului nostru rege Ferdinand I., marele ocrotitor a țaranului, va fi deslegată în timp de câteva săptămâni, — dar' nu după ceva chip strein din alte țări ci după lumea noastră.

În ținutul unde nu este pământ să ajungă la toți, se vor ridica fabrici mari. Fieștecare să poată trăi mulțumit în țara lui, iar micilor meseriași și neguțători li se va da capital — bani eftini.

Pământul va fi plătit, cei fără bani vor capătă bani eftini împrumut, și va fi lege, că o anumită mărime de moșie să nu poată fi înstreinată nici împărțită în părți mai mici.

Gândul de căpetenie va fi ca în fiecare sat să se facă tovărășii — bolduri — sătești, ca orice fel de vânzare și cumpărare, dreptul de crâșmă să fie în mâna noastră, — în aceste bolduri vor munci cei neputincioși după război.

În România — Mare de azi fiecare Român trebuie să muncească și fiecare trebuie să aibă modru a câștiga un ban alb pentru zile negre.

*

Noi Maramurașenii — putem zice — nu prea avem moșii de împărțit, dar' trebuie să luăm în mâinile noastre meseriile și negoțul, care e în mâini streine și atunci în scurt timp vom ajunge la moșiile, cari de moșii, ba chiar de parinții noștri au fost date streinului și cari noi a trebuit să le muncim cu lacrimi și sudori în parte și a-i duce lui tot gata în pod.

— cș. —

Președintele republicii franceze către Suveranul României.

Următorul mesagiu a fost trimis de d. Raymond Poincaré, Regelui României :

„Telegrama pe care M. V. a binevoit să mi-o adreseze la 11 Noemvrie, în momentul sosirii trupelor franceze la Dunăre, n'a sosit la Paris și abia astăzi am luat cunoștință prin ministrul Franței la București, Vă rog să mă

iertăți de a nu Vă putea mulțumi mai de vreme, fiind fericit de a putea vedea fraternitatea de arme între armatele române și franceze și reluarea locului României între aliați.

„Nu mă îndoiesc că printr'o pace interioară, poporul român își va găsi consacrarea unității naționale.

„Franța se va felicita de a fi făcut tot ce atârnă de ea pentru a ajuta viteaza Voastră fără să-și realizeze idealul său patriotic.

„Mulțumesc M. V. și M. S. Reginei pentru urările adresate Franței și Vă rog să le primiți pe ale mele pentru D-voastră și pentru România. Nu mă îndoiesc, că pacea care va consacra anul acesta victoria dreptului și va realiza unitatea națională a poporului român, va strânge și mai mult încă, între țările noastre, legăturile tradiționalei lor prietenii“.

ȘTIRI

La telegrama de felicitare trimisă în 24. Ian. v. Comandantului trupelor din Transilvania președintele Cons. Naț. Român a primit următoarea telegramă-respond:

— Din adâncul sufletului mulțumesc pentru salutul ce-mi adresez cu ocaziunea serbării Unirei. La rândul meu felicit pe Maramurășeni, cari apără cu vrednicie hotarele României-Mari. General Moșoiu.

Toți voluntarii din Corpul Voluntarilor sunt chemați sub arme, au a se prezenta la comandamentul trupelor în Sighet.

Birou de alimentare în Sighet. Dl. comisar de alimentare Dr. Szabó, reîntors din Sibiu, a organizat în gimnaziul cel nou catolic un birou de alimentare, cu mai multe puteri de muncă, Șeful biroului e agilul tânăr Vasile Timiș Filipan absolvent al academiei comerciale din Viena. Au fost denumiți 2 subcomisari în persoana dlor Dr. Simion Bota și Adrian Mărginean. Toate chestiile de alimentare și comerț se vor rezolvi în viitor de acest birou.

Însinuarea alimentelor și a altor articlii de comerț. Proprietarii și comercianții sunt provocați de dl. Lt. Colonel Gheorghiu să înșinue la comenduirea pieții, alimente și alte

materiale (săpun lumini etc) ce le au în cantități mai mari de 100 kg. Alimentele însinuate nu se vor recvira și se fac cu scopul de a se putea căuta după cantitățile mari de alimente ascunse de speculanți.

D-nii preoți sunt convocați la ședința plenară a Sfatului preoțesc pe ziua 14 Martie n. (Vineri) a. c. oara 10 a. m. la casa parohială din Sighet. Iuliu Ardelean secretar.

In numele întregii familii mulțumesc tuturor, cari personal și în scris au încercat a ne mângăia din prilejul morții neuitatului nostru tată: protopopol Andrei. Bărsana, 22. II. 1919.

Dr. Ion de Kovats
advocat.

POSTA REDACTIEI.

Preot. Redacția nu e întru toate de părere articolului „Viitorul școlilor noastre,” însă dăm loc tuturor părerilor. Libertate deplină.

I. P. econom. Așa-i. Voim ca numerii „Sfatului” să fie adunați, făcuți o carte și cetiți și mai târziu, de aceea i-am dat forma asta mică. Pentru puțini din cei, ce se gândesc la fel, numeri vechi se pot încă căpăta.

Mai multori buni Români. Da. Ne arătăm prea puțin Români.

Editor și Proprietar: C. N. R. din Maramurăș.

Redactori responsabili: Dr. Vasile Kindriș și Dr. Titu Doros.